

УДК 330.341.1:661.9

ВНЕСОК ВАТ “ДніпроАЗОТ” У ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС ГАЛУЗІ

Фішбейн П.К.

(ВАТ “ДніпроАЗОТ” (м. Дніпродзержинськ))

Описано развитие первого на Украине предприятия химической промышленности, построенного по отечественным проектам, его работа во время войны и в мирное время. Представлено современное состояние предприятия. Перечислены выпускавшиеся виды продукции, названы наиболее известные его работники.

Описано развитие первого на Украине предприятия химической промышленности, построенного по отечественным проектам, его работа во время войны и в мирное время. Представлено современное состояние предприятия. Перечислены выпускавшиеся виды продукции, названы наиболее известные его работники.

Дніпродзержинський азотно-туковий завод – перше на Україні підприємство хімічної промисловості, яке було побудовано по вітчизняним проектам, без іноземної допомоги, освоєне нашими фахівцями. Перші тони аміаку отримані 18 квітня 1938 р. За основу технології був прийнятий прогресивний метод низькотемпературного фракційного розподілу коксового газу по схемі “Лінде”. В жовтні отримані азотна кислота та аміачна селітра.

В квітні 1941 р. на спорудженій дослідній установці разом з Інститутом азоту вперше у світі був відпрацьований технологічний процес трубчатої каталітичної конверсії газів, які містять метан.

Війна з фашистською Німеччиною порушила трудовий ритм заводу і в серпні 1941 р. він був зупинений. Коли німці відступали, вони зруйнували усі цехи заводу. Матеріальні збитки склали майже 216,5 млн. карбованців в цінах того часу.

Але через 8 місяців після звільнення міста був отриманий кисень для потреб фронту, а через неповні три роки завод запрацював по повній схемі. Підприємство нарощувало потужності, розвивалося.

У 1952 р. почався промисловий випуск неплатинового каталізатора для виробництва азотної кислоти. В співдружності з ДІАПом був випробуваний та

впроваджений у виробництво двохступінчатий каталізатор для окислення аміаку при атмосферному тиску, що дозволило скоротити використання платиноїдів на 60% та знизити їх витрати при експлуатації на 20-25%. Деякі країни придбали патент на цей каталізатор.

На підприємстві були освоєні виробництва етилбензолу, кальцієвої селітри, паладієвого та платинового каталізаторів.

У 1959 р. Держкомітет при Раді Міністрів СРСР прийняв рішення про реконструкцію нашого підприємства та будівництво цехів органічного синтезу.

ДАТЗ був реорганізований у ДХК, потім ДВО “Азот”, а з 1995 р. – ВАТ “ДніпроАЗОТ”.

Вперше у світі у нас створені та освоєні технологічні процеси виробництва неконцентрованої азотної кислоти під тиском 7,3 атм., низькотемпературне каталітичне очищення хвостових нітрозних газів виробництва неконцентрованої азотної кислоти під тиском 7,3 та 3,5 атм на каталізаторі, який також уперше був виготовлений у нас.

Вперше у СРСР ми почали виробництво полістиролу, придатного для харчів, на агрегатах великої одиничної потужності, діфенілметандіізоціанатів (МДІ), АБС пластику. Тільки у нас вироблялись флотореагенти, протижеледний некорозій-

ний склад, кальцієва селітра, активний оксид алюмінію, МДІ.

У цеху дослідних установок (разом з ДІАП) відпрацьовані процеси вибухової конверсії метану, високотемпературної та трубчатої конверсії газоподібних та рідких вуглеводнів під тиском до 40 атм.; конверсії метану в киплячому шарі катализатора; отримання водню та надчистого водню; піролізу метану, відділення, концентрації та очищення ацетилену; різні способи очищення технологічних газів та інші технології. В дослідному цеху нітрофоски відпрацьовані процеси виробництва нітрофоски та амофосу.

На багатьох підприємствах колишнього СРСР та за кордоном упроваджені результати дослідних робіт.

Наприкінці 80-х років ми стали найбільшим багатопрофільним хімічним підприємством країни, яке виробляло аміак, карбамід, концентровану та слабку азотні кислоти, ударотривкий полістирол, гранульований та його сополімер АБС-М, листовий полістирол, полівінілхлорид суспензійний, полізоціанати, суризон (модифіковані ізоціанати), МДІ, толуїлендізоціанати, фосген, їдкий натрій, хлорбензол, рідкий хлор, окис вуглецю, водень та азот компримовані, медпрепарат “Карбюлоза”, поліуретанові вироби, одноразовий посуд з полістиролу, інші товари народного вжитку. Великий асортимент продукції експортувався за кордон.

У 90-і роки підприємству довелося перебудуватися, закрити та законсервувати деякі об'єкти, провести реструктуризацію.

ВАТ “ДніпроАЗОТ” сьогодні – багатопрофільне підприємство, яке відноситься до компаній, що найбільш динамічно розвиваються в Україні, яке виробляє: аміак і карбамід, їдкий натрій і рідкий хлор, кислоту соляну синтетичну і полівінілхлорид суспензійний, натрію гіпохлорит технічний, двоокис вуглецю, кисень газоподібний технічний, натрій-карбоксиметилцелюлозу різних марок,

клей для шпалер “КМЦ”, різноманітний асортимент миючих, дезинфікуючих, відбілюючих засобів, посуду одноразового використання і виробів із пластмас.

Завдяки проведенню реконструкцій значно перевищена планова продуктивність агрегатів синтезу аміаку та виробництва карбаміду. У нас впроваджена нова технологія одержання калієвої селітри і хімічного діоксида марганцю для хімічних джерел струму, розроблена технологія одержання НРК добрив. Розглядається питання про створення комплексу з виробництва монометиланліну.

3 робітники підприємства удостоєні звання “Лауреат Державної премії СРСР”, 2 – “Лауреат Державної премії УРСР”.

Ми пишаємося своїми кадрами, пишаємося тим, що у нас працювали Авілов О.В. – міністр хімічної промисловості УРСР, Бєлий В.П. – генеральний директор Черкаського ВАТ “Азот”, Белошапка І.К. – директор Черкаського хімомбінату, Бутович А.Н. – зав. відділом хімії при Раді Міністрів України, Возненко А.М. – зам. прем'єр-міністра Узбекистану, Гайдук В.О. – зам. голови Правління ДАК “Укрресурси”, Гогін В.Ф. – директор Северодонецького хімомбінату, Денисов А.К. – генеральний директор АТВТ “Кірово-Чепецький хімомбінат”, Дубінін М.І. Голова народного контролю УРСР, Кайгородов В.Г. – директор Слов'янського йодного заводу, Кривобок В.І. – віце-президент торгово-промислової групи “АМТЕЛ”, Мальчевський А.І. – начальник “Укразоту”, Міщенко А.К. – міністр України, голова Держкомресурсів, Овчаренко Б.Г. – начальник “Союзазоту”, Панченков В.М. – начальник “Союзазоту”, Янковський М.А. – президент Горлівського Концерну “Стирол” та багато інших.

Правління нашого акціонерного товариства на чолі з Дубровим Л.В. вишукують всі можливості для розвитку підприємства та забезпечення конкурентоспроможності його продукції.